

3 FILM
24 NYELVEN
28 ORSZÁGBAN

RAZREDNI SOVRAŽNIK (OSZTÁLYELLENSÉG)

Rok Biček
Szlovénia

OSZTÁLYELLENSÉG (RAZREDNI SOVRAŽNIK)

ROK BIČEK

„Véleményem szerint a (film)művészetnek olyan kérdésekkel kell foglalkoznia, melyek nemzeti és globális szinten is tükrözik a társadalmat. Az *Osztályellenességben*: ez egy rendkívül sérülékeny generáció, a középiskolás diákok mikrokozmoszán keresztül valósul meg. A diákok – tudatosan vagy tudat alatt – mindenre érzékenyek, ami velük vagy környezetükben történik. A diákok a szigorú tanár által szimbolizált iskolarendszer elleni lázadása az általános társadalmi elégedetlenséget tükrözi, amely minden – indokolt vagy indokolatlan – alkalmat megragad a bevett társadalmi normák elleni lázadásra. A paradoxon az, hogy épp ezek a normák vezettek a társadalom mai helyzetéhez, ugyanakkor valahányszor erőszak tör ki európai városokban, elítéljük a tiltakozókat. Jogunk van-e ehhez? Talán mi magunk fogunk tiltakozni holnap.”

Amikor az új némettanár belép az osztályba, azonnal tudni lehet, hogy igen nagy a kontraszt a korábbi tanárnővel szemben. Hideg és intellektuális órái nem tetszenek a diákoknak. Egy tragikus esemény, az egyik diák halála kapcsán feszültség keletkezik a csoporton belül. Ezzel érzelmi hullámvasútra kerülünk.

MEGHALÁSUNK IGAZSÁG SZERINT INKÁBB A TÚLÉLŐK DOLGA, SEMMINT A MAGUNKÉ. (THOMAS MANN)

„Hogyan definiálnád a loser szó jelentését?” Sabina nemtörődöm módon vállat von. „Így foglalkozol a saját problémáiddal is? Válladat vonogatva? Ha régebb óta tanítanálak, tudnád. Mozart ötéves korában már tudta, hogy mi akar lenni.” A helyettes tanár, Robert Zupan jeges tekintettel párosuló komolysága megremegtet.

Sabina e beszélgetést követő nyugtalansága, valamint egy zárt ajtó mögötti gyanús zongorapróba hirtelen és brutális reakciókat vált ki a többi diákból. Többen azt gyanítják, hogy maga a tanár volt a dráma okozója, annál is inkább, mivel nem sikerül féken tartania a következményeket.

„MEGVAN AZ IDEJE A GYÁSZNAK... ÉS AZ ÉLETNEK IS.”

Zupan tanár úr az esemény értelmezésére irányuló kísérletei túl intellektuálisak és elvontak. Nem felelnek meg a diákok által elvárt érzelmi és személyes megközelítésnek. A tanár ugyanakkor megpróbál az irodalom révén párhuzamot állítani, elsősorban Thomas Mann életének és munkáinak a helyzethez illő elemeivel. A tanár módszere hatástalan marad. A diákok továbbra is háborognak amiatt, hogy a tanár eltiporja indulataikat. A lázadás, melyet Luka vezet, egyre fokozódik.

Karikírozottak-e Robert Zupan vonásai? Ő a legjobb szándékkal közelít osztályához, és a maga szigorú módján az életre kívánja felkészíteni diákjait. Vesszőparipái a hatalom tisztelete és a fegyelem. Megkérdőjelezi az általa helyettesített tanárnő és kollégái hozzáállását, akiket összességében túl együtt érzőnek és engedékenynek ítél.

FEKETE VAGY FEHÉR

A diákok meglehetősen végletesen értékelik az eseményeket. Szerintük minden fekete vagy fehér. Bűnbakra éhesen elsősorban saját – számtalan és fojtogató – személyes frusztrációjukkal akarnak elsámolni. A dráma az a zárkioldó, amelyre szükségük volt.

A nézőnek nehezebbé esik bármelyik féllel azonosulni. A diákok reakciója természetesen érthető, ugyanakkor összességében a tizenévesek nűánszok nélküli szűklátókörűségéről tanúskodik. Ráadásul a történet egyes események fényében lassacskán egyre részletgazdagabbá válik: ilyenek például az intézmény igazgatónőjének, Sabina szüleinek, a tantestületnek és a szülők egy csoportjának felszólalása az iskolai gyűlésen. A néző ily módon többféle véleménnyel szembesül.

KIINDULÁSI ALAPKÉNT SZEMÉLYES FRUSZTRÁCIÓK

Amíg az igazgatónő megpróbálja értékelni az intézményét felkavaró tragédia okait, a diákok másképp közelítik meg a kérdést. Bár a helyzet egyértelmű, az ő érzelmeik kerülnek egyre inkább előtérbe. Magát a drámát használják alibiként arra, hogy tovább folytathassák tiltakozásukat.

Az egész csoportból egyedül a Sabinához legközelebb álló Mojca képvisel megfontoltabb álláspontot. Bizonyos megértést tanúsít Zupan viselkedésével szemben. Ő az, aki meg tud békülni önmagával és környezetével is, barátja, Luka, a csoport mozgatóereje és a többiek nagy bánatára.

AZ ISKOLA MINT A TÁRSADALOM METAFORÁJA

Az egész film egy iskolában játszódik, ahol konfliktus alakul ki egy tanár és diákjai között.

E tekintetben az *Osztályellenség* a kis és nagy forradalmak klasszikus modelljét nyújtja. Csoport alakul, amely gyakran egyetlen személy vezényletével harcot indít. Ez a harc érzelmeken és kevésbé alátámasztott bizonyítékokon alapul.

A forgatókönyv alapjául valós események szolgálnak, melyeket maga a rendező élt át diákkorában. Részben innen merített ihletet alakjai megformálásához, ugyanakkor máshol is keresett olyan mellékszereplőket, akik filmművészeti szempontból képesek érdekessé és változatossá tenni a csoportot. Így alakult ki a kilenc tapasztalatlan színészből álló csoport, akik a lázadó osztály kemény magját alkotják.

KILENC KÖZPONTI SZEREPLŐ

A forgatás idején csupán 29 éves Rok Biček filmje lenyűgöző teljesítmény. Nemcsak hogy magával ragadó történetet írt, de olyan szereplőgárdát is válogatott össze, amely mély nyomot hagy a nézőkben.

A fotogén szereplők és a határozott személyiségek biztosítják a film dinamikus forgatagát. A rendező szerint a fiatalok inkább saját szerepüket játsszák, nem megírt szerepeket. Az általuk viselt ruhák is a sajátjaik. A próbák során alaposan átbeszélték a film témáját. Ez alapozta meg a stabil bizalmi viszonyt a szereplők, valamint a színészek és a rendező között.

Robert Zupan szerepét a tapasztalt színházi színész, Igor Samobor játssza. A forgatás helyszínén jó hangulat uralkodott. A rendező úgy döntött, nem hagyja a fiatalokat Igor Samoborral gyakorolni, még csak nem is találkoztak a felvételek megkezdése előtt. Azt akarta, hogy az osztály első találkozása a tanárral a színészek első találkozása is legyen. A nézők által is észrevehető hideg és távolságtartó viszony így nem színészkedés eredménye, hanem valóságos.

VIZUÁLIS SZINTŰ APRÓLÉKOSSÁG

Bičeket Cristian Mungiu a 2007. évi LUX-díjért versenybe szálló *4 hónap, 3 hét, 2 nap* című filmje inspirálta. Michael Haneke *Rejtély* című filmje is forrásként szolgált.

Biček vette magának a fáradságot és télen is megfigyelte az iskola bűbajos épületét, amikor a filmjéhez leginkább illő hangulatot, jó fényviszonyokat és megfelelő színeket keresett. Fontos volt, hogy a hideg színek domináljanak, és meghatározzák a valamennyi feszültség színhelyeül szolgáló osztályterem hangulatát. Mivel a forgatás nyáron zajlott, és mivel így a természetes fény hosszabb ideig állt rendelkezésre (Biček a lehető legkevesebb mesterséges fényt akart használni), a lehető legjobban sikerült megközelíteni a téli hangulatot.

KÉRDÉSEK

A film tele van frappáns kijelentésekkel. Melyekre emlékszik?

Milyen benyomást kelt Önben az iskolarendszer?

A tantestület egyes tagjai közötti, vagy a tanárok és a diákok közötti generációs konfliktusról van szó? Milyen értelemben?

A film megtekintése után hogyan értelmezni a csoportdinamikát?

Ezt a helyzetet a társadalomra is tudná alkalmazni?

Tine Van Dycke – 2014

Az Európai Parlament bemutatja a 2014-es LUX-díjért versenyben lévő három filmet, melyek vetítésére az immár harmadik alkalommal megrendezendő LUX filmnapok keretében kerül sor: A versenyben lévő három filmben bemutatott vidékek sokfélék, de a fiatalság mint vezérmotívum összekapcsolja őket.

Céline Sciamma harmadik filmje, a **BANDE DE FILLES (CSAJOK)** a kamaszkor és az önállóság viszonyát járja körül, megmutatva egy másfajta nőiséget a 16 éves lányokból álló, párizsi külvárosi banda portréján keresztül.

Pawel Pawlikowski **IDA** című filmjében Európa múltjával foglalkozik, bemutatva egy fiatal lengyel árvát, aki az 1960-as évek elején szembesül identitásával.

Rok Bičerk első filmje, a **RAZREDNI SOVRAŽNIK (OSZTÁLYELLENSÉG)**, egy középiskolai osztály sajátos világát vizsgálja, ahová egy új, különösen szigorú tanár érkezik.

LUX FILM DAYS

3 FILM
24 NYELVEN
28 ORSZÁGBAN

BELGIQUE / BELGIË

Bruxelles / Brussel, Liège,
Namur

БЪЛГАРИЯ

София

ČESKÁ REPUBLIKA

Brno

DANMARK

København

DEUTSCHLAND

Berlin, Köln, München

EESTI

Tallinn

ÉIRE / IRELAND

Corcaigh / Cork

ΕΛΛΑΔΑ

Θεσσαλονίκη

ESPAÑA

Barcelona, Cartagena, Gijón,
Lanzarote, Madrid, Santiago
de Compostela, Segovia,
Sevilla

FRANCE

Arras, La Ciotat, Strasbourg,
Troyes

HRVATSKA

Zagreb

ITALIA

Roma, Bologna, Torino

ΚΥΠΡΟΣ

Λευκωσία, Λεμεσός

LATVIJA

Rīga

LIETUVA

Kaunas, Klaipėda, Vilnius

LUXEMBOURG /

LUXEMBURG

Luxembourg / Luxemburg

MAGYARORSZÁG

Budapest

MALTA

Gozo, Valletta

NEDERLAND

Leiden

ÖSTERREICH

Wien

POLSKA

Warszawa, Wrocław

PORTUGAL

Lisboa, Leiria

ROMÂNIA

București

SLOVENIJA

Celje, Izola, Ljubljana

SLOVENSKO

Bratislava

SUOMI / FINLAND

Helsinki / Helsingfors

SVERIGE

Stockholm

UNITED KINGDOM

Aberdeen, Inverness, London,
Perth

BANDE DE FILLES (CSAJOK) Marieme-et nyomasztja családi háttere, kilátástalan iskolai előmenetele és a környéken hatalmaskodó fiúk, ezért új életet kezd, mikor találkozik három szabad szellemű lánnyal. Nevet és stílust változtat, és otthagyja az iskolát, hogy befogadják a bandába, amiről azt reméli, hogy ez lesz a szabadsághoz vezető út.

Rendező: Céline Sciamma

Forgatókönyv: Céline Sciamma

Ország: Franciaország

Szereplők: Idrissa Diabaté, Karidja Touré, Tatiana Rojo, Rabah

Időtartam: 112 perc

Naït Oufella, Yannick Ruiz

Készítés éve: 2014

Operatőr: Crystel Fournier

Producer: Bénédicte Couvreur

Gyártó: Hold Up Films, Lilies Films, Arte France Cinéma

IDA Lengyelország, 1962. Anna gyönyörű 18 éves lány, aki apácának készül abban a zárdában, ahol azóta nevelkedik, hogy gyerekként árvaságra jutott. Megtudja, hogy egy rokona – édesanyja lánytestvére, Wanda – még életben van, akit meg kell látogatnia, mielőtt fogadalmat tenne. A két nő együtt indul útnak, hogy megismerjék egymást és a múltjukat.

Rendező: Pawel Pawlikowski

Forgatókönyv: Rebecca Lenkiewicz, Pawel Pawlikowski

Ország: Lengyelország, Dánia

Szereplők: Agata Kulesza, Joanna Kulig, Dawid Ogrodnik,

Időtartam: 80 perc

Adam Szyszkowski, Agata Trzebuchowska

Készítés éve: 2013

Operatőr: Lukasz Zal

Producer: Eric Abraham, Piotr Dzięcioł, Ewa Puszczyńska

Gyártó: Opus Film, Phoenix Film

RAZREDNI SOVRAŽNIK (OSZTÁLYELLENSÉG) Az életfelfogásukban mutatkozó hatalmas különbség miatt a diákok és az új némettanár közötti viszony rendkívül feszültté válik. Az indulatok egyre fokozódnak, és a felismerés, hogy a dolgok nem csupán feketék vagy fehérek lehetnek, későn érkezik.

Rendező: Rok Bičec

Forgatókönyv: Nejc Gazvoda, Rok Bičec, Janez Lapajne

Ország: Szlovénia

Szereplők: Igor Samobor, Nataša Barbara Gračner, Tjaša

Időtartam: 112 perc

Železnik, Maša Derganc, Robert Prebil, Voranc Boh, Jan

Készítés éve: 2013

Zupančič, Daša Cupevski

Operatőr: Fabio Stoll

Producer: Janez Lapajne, Aiken Veronika Prošenc

Gyártó: Triglav Film

TÖRTÉNETEINK A FILM ÁLTAL KÖZVETÍTETT ÉRZELMEK FÉNYÉBEN

A kultúra alapvető szerepet játszik társadalmaink kialakításában. Lehetővé teszi, hogy jobban megismerjük egymást, segít elfogadni a sokféleséget, miközben összeköt bennünket.

A filmművészet tükröt tart a mai és gyakran a jövőbeli társadalmak elé, történeteket mesél, melyekben néha saját történeteinkre ismerünk. A filmekről saját életünk szereplői, helyszínei, eseményei és pillanatai jutnak eszünkbe. A filmek megindítanak és inspirálnak, szélesítik látókörünket. A filmek táplálják a vitákat. Néha maguk válnak ki vitákat.

Az Európai Parlament ezért hozta létre a LUX-díjat 2007-ben.

LUX-DÍJ

A LUX-díj célja a filmek terjesztése Európa-szerte, egyidejűleg pedig a róluk szóló, európai szintű gondolkodás és vita ösztönzése.

A LUX-filmnapokon bemutatott három, a 2014-es LUX-díjért versengő filmet filmes szakemberekből álló panel választotta ki. A díjazottról az európai parlamenti képviselők döntenek. A díjátadásra idén december 17-én kerül sor.

LUX-FILMNAPOK

A LUX-FILMNAPOK egyedülálló, határokon átívelő kulturális esemény, amely olyan európai közösségi teret hoz létre, ahol az európai filmek szerelmesei októbertől decemberig három figyelemreméltó filmet tekinthetnek meg mind a 28 tagállamban, mind a 24 hivatalos nyelven.

A LUX-FILMNAPOK eseménysorozat a lehető legtöbb európai néző számára teszi lehetővé, hogy megtapasztalja az európai filmművészet sokszínűségét és gazdagságát, és megvitassa a LUX-díjért versengő filmekben felvetődő témákat és kérdéseket, személyesen – a helyszíneken zajló vitákban –, valamint on-line – a közösségi média segítségével.

KÖZÖNSÉGDÍJ (AUDIENCE MENTION)

A közönségdíjat a nézők kedvenc filmje kapja. Itt az alkalom, hogy szavazzon kedvenc LUX-filmjére vagy témájára, így esetleg az a megtiszteltetés is érheti, hogy személyesen hirdetheti ki a közönségdíjas filmet 2015 júliusában a Karlovy Vary Nemzetközi Filmfesztiválon. Látogasson el internetes oldalunkra: luxprize.eu vagy Facebook-oldalunkra, és szavazzon kedvenc filmjére!

NÉZZE MEG,
VITASSA MEG,
SZAVAZZON

@luxprize
#luxprize

LUXPRIZE.EU